

Keith Roe & Ulla Carlsson (eds.): *Popular Music Research. An Anthology from Nordicom-Sweden. Nordicom-Sweden 1-2, 1990, 167 s. kr. 100,00.*

Kaster man et blik i den nordiske bibliografi, som afslutter denne antologi er det slående, at de danske bidrag kun udgør omkring en tredjedel af de svenske, og at størsteparten kun perifert handler om musik. De fleste ligger i skæringspunktet til andre medier, film, tv, video etc. Det er ikke fordi, der er udeladt noget, men reelt fordi teoretisk og analytisk behandling af populærmusikken på et videnskabeligt niveau næsten ikke finder sted her i landet.

Men tilhører man den gruppe af danske kulturforskere, som i begyndelsen af firserne undertiden blev inviteret til Göteborg for at forelæse om kulturteori og socialisationsforskning, og som måske lidt hovski snovski undrede sig over at befinde sig på et universitet midt i et butikscenter, er man ikke overrasket over den grøde der i dag er i svensk musikforskning. Og den lidt overlegne holdning kan man godt arkivere lodret, når man ser, hvad der er vokset ud af dette initiativrige og produktive forskningsmiljø.

Antologiens artikler falder i tre grupper: musikindustrien, musikkulturen og endelig studier af selve musikken som symbol- og betydningsystem.

Roger Wallis og Krister Malm lægger ud med en artikel om ændringerne i musikindustrien og disses mediepolitiske konsekvenser. Artiklen bygger delvis på deres større og meget grundige arbejde *Big Sounds from Small People (1984)*. De opløser konstruktivt det traditionelle begreb om kulturimperialisme og erstatter det med begrebet »transculturation«, der både kan have konformistiske og decentrale effekter. De nye teknologiske fremskridt har muliggjort en fastholdelse af den lokale kulturelle identitet og tradition, samtidig med at disse værdier bliver stadig mere sårbare og truede på grund af pladeindustriens monopolagtige centraliseringstendenser. Det totale musikforbrug er konstant stigende på alle niveauer, samtidig med at man bliver stadig mere afhængig af stadig færre store pladeselskabers repertoirepolitik. Ikke mindst sammenhængen mellem de nye lokalradioer og de store pladeselskaber, som her kun antydes, ville være en grundig undersøgelse værd.

Wallis og Malm fastholder forsigtigt det nye sæt af muligheder, som teknologien har muliggjort, men som kun kan fastholdes, hvis de nødvendige kulturpolitiske beslutninger tages. Den samme optimisme omend på et mere konkret niveau med musikproduktionen som kulturel praksis, finder man i Johan

Fornäs' artikel om populærmusik og ungdomskultur under senmoderniteten. Fornäs holder fast i den tradition, der aflæser ungdomskulturerne som modeksperimenter, der blotlægger senmodernitetens mangfoldighed af muligheder, og øver modstand mod den kulturelle integration. Men en frisetning af muligheder, der kun kan indhøstes, hævder Fornäs, hvis den teoretiske diskussion løsnest fra de dogmatiske positioner og indgår i en mere tvangfri dialogisk proces.

I et par artikler undersøges de unges musikkultur kvantitativt. Undersøgelserne bringer ikke afgørende nye erkendelser for dagen, men bekræfter en række af de traditionelle forestillinger man har og har haft om sammenhængen mellem køn, klasse, social baggrund og musikpræferencer. Undersøgelserne er ofte præget af et for stormasket system til beskrivelse af de forskellige stilformer. De helt afgørende betydningsbærende nuancer forsvinder, fordi man er på lidt for lang afstand af stoffet. Kategorier som disco og heavy er for unuancerede til rigtigt at kunne få greb om scenens mangfoldighed og betydningsnuancer.

Mats Trondman får dokumenteret, hvad man længe har haft på fornemmelsen, at dele af rocken i dag er blevet en del af den etablerede kulturarv, den indgår som en del af den symbolske kapital, der kan relateres præcist til dominansstrukturerne mellem de forskellige klasse- og socialpositioner. Det er middelklassens smag, der i dag er smagen. De andre grupper repræsenterer forskellige varianter af det smagløse, og man ser konturerne af en strategi, hvor den smagløse rock vender sig mod den smagfulde rocks funktion som legitimationskultur.

Antologien afsluttes med to rene musikstudier. Philip Tagg's teoretisk interessante artikel *Music in Mass Media Studies reflekterer spændende og utraditionelt over sammenhængen mellem storbyens soundscape og rocken*, en artikel der burde videreudvikles og gennemarbejdes i lyset af den stigende interesse for støjen indenfor rockmusikken. Er det her i den nye støjmusikkamp man finder det æstetisk mest tilspidsende udtryk for kampen om den sociale kontrol i storbyens lyd jungle?

Antologien afsluttes med Lars Lilliestams artikel om Hound Dog som musikalsk *acculturationsproces*, en symbolsk udviklings- og udvekslingsproces fra blues til Presley og til svensk rockmusik. En kort men præcis beskrivelse af de stilistiske musikalske ændringer rocken undergår, når den bevæger sig fra en kulturel praksis og ind i en anden.

Antologien kommer langt omkring. Antologien kommer langt omkring, og ikke alle artikler bringer lige meget nyt stof for dagen, men målt med den

standard, der bruges til at beskrive den samme forskning her i landet, er antologien en sand guldgrube.

Elo Nielsen

Simon Reynolds: *Blissed out. The Raptures of Rock*. 192 sider. Serpent's Tail, 1990.

Simon Reynolds er en ung engelsk musikjournalist (født 1963). Han har siden 1986 skrevet bl.a. til forskellige engelske aviser og til musikmagasinet *Melody Maker*.

Blissed Out er Reynolds' første bog, og den former sig som en række mindre essays skrevet i perioden 1986-89. I flere tilfælde forfattet sammen med David Stubbs eller Paul Oldfield. Disse små essays er grupperet under forskellige overskrifter, der alle underordner sig bogens centrale problematik, nemlig eftersøgningen af støj og lyksalighed ('bliss').

For Reynolds er støj og lyksalighed en og samme ting, nemlig en sprængning, en splittelse af kulturens koder, i kulturens betydningsdannelser. Støj skal her opfattes i videst mulig forstand, både som den musikalske dissonans, men i høj grad også som »code jamming«, som kroppens støj, visuel støj, politisk støj, som kaos.

Reynolds' akademiske baggrund fornægter sig ikke. I sin skriven sig frem til støj og lyksalighed henter han både inspiration hos Julia Kristeva, Jean Baudrillard og Hélène Cixous, men først og fremmest i Roland Barthes' plaisir/jouissance dikotomi. Hos Reynolds bliver »jouissance« simpeltthen synonymt med støjen og lyksaligheden.

På denne baggrund foretager Reynolds sine rekognoseringsstogter i midt- og senfirsernes musikalske landskab. Groft set kan hans tilbagemeldinger deles op i to, dels en nådesløs vurdering af og langt hen et opgør med punk, »designersoul« og en stor del af rocken, dels både passionerede og indlevede fortolkninger af støjsenderne.

Punken er ikke så meget på anklagebænken for det den var, som for den effekt der efterfølgende kunne aflæses i rocken, nemlig en fokusering på indhold og relevans, som nærmest blev doktrinær. Efter punken opstod ideen om »entryism«, om at kunne formidle et radikalt indhold i popmusikkens former (hos f.eks. Scritti Politti, Style Council, Pet Shop Boys), men hermed sker ifølge Reynolds det fatale, at musikken demystificeres. Og når magien forsvinder, mistes også muligheden for det ekstatiske og lyksalige.

I pop- og rockmusikken trives myten om den sorte musiks ultimative autenticitet i bedste velgående.

Ikke overraskende bliver en anden konsekvens af punk og den efterfølgende New Pop en søgen tilbage til soulmusikken, som kulminerer omkring 1987 (med bl.a. Eurythmics, Tina Turner, Simply Red). Men hvor soulmusikken oprindeligt var et råb fra ghettoerne, bliver den i 80'ernes hvide udgave til emotionel work-out. Reynolds ser den hvide pop-soul som et forsøg på at vende tilbage til kroppen og til de dybe følelser. Bag dette ligger opfattelsen af den sorte kultur som mere oprindelig og langt sundere end vores egen degenererede hvide. At dyrke soul bliver således selvtilstrækkelig terapi og resultatet er slet ikke lidenskab eller henrykkelse, men en middelmådig, fornuftig nydelse.

Lyksaligheden og støjen skal efter Reynolds' mening derfor findes et helt andet sted, i den usunde, ukropslige og kaotiske rock. I den musikalske støj problematiseres ideen om musikken som terapi og forløsning, som »soul-cia-listerne« har taget patent på. Støjen bliver med sit konstante og intense lyd-bombardement stedet, hvor vi bliver ude af os selv, hvor sproget hører op og vi kan (gen)finde det ekstatiske.

»Støjen« er musik som undergrundsrock (Butthole Surfers, Sonic Youth, My Bloody Valentine), »oceanic rock« (A.R. Kane, Cocteau Twins), hip hop (Public Enemy), techno (Front 242) og acid house (netop kendetegnet ved sin anonymitet). Dette er overvejende marginaliseret musik, men Reynolds kan også finde »støj«, især i det vokale, hos mere etablerede mainstream-kunstnere som f.eks. Prince. Målet er en lyksalig selvforglemmelse, og det nåes på vidt forskellige måder; i undergrundsrocken gennem fejringen af vold og selvødelæggelse, i »oceanic rock« gennem poesi og dagdrømmeri. I techno og house er det den ekstreme kulde og umenneskelighed, hvor intet er tilbage udover det ubønhørlige syntetiske beat, musikken bliver således antitesen på autentisk musik og den »opvarmede« designersoul'. I hip hoppen's tilfælde er »støjen« selvposeringen, forstørret ud over alle grænser.

Blissed Out er en personlig, poetisk og passioneret diagnose af rocken i 80'erne. Den udemærker sig, foruden både vid og viden, ved en imponerende klarsynethed, især i de essays, hvor der tages temperatur på den brede rock. Alene af den grund bør den læses af enhver med interesse for rockmusik.

Et enkelt irritationsmoment ved en ellers meget inspirerende bog er dog den udbredte name-dropping, som gør *Blissed Out* mere utilgængelig end nødvendigt. Derfor kan det være problematisk at anvende bogen i undervisningssammenhænge, med mindre de går helt specifikt på denne emnekreds.